כל שקורין לה אמא *אמא ואינה בושה ר' זירא ור' שמואל בר רב יצחק חד אמר כל שאינה מקפדת וחד אמר כל שאינה בושה מאי בינייהו איכא בינייהו בושה ואינה מקפדת וכמה עונה אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה עונה בינונית שלשים יום ורבא אמר רב חסדא עשרים יום ולא פליגי מר קחשיב ימי טמאה וימי טהרה ומר לא חשיב ימי טמאה ת"ר זקנה שעברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה ולא (*מיבעיא) שכיונה אלא אפי' פיחתה (ואפילו) והותירה אפי' פיחתה ולא מבעיא כיונה אדרבה כי כיונה קבעה לה וסתה ודיה שעתה וכי תימא רבנן היא דפליגי עליה *דרבי דוסא דאמרי אשה שיש לה וסת מטמאה מעת לעת איפכא מבעי ליה ולימא ולא שפיחתה והותירה אלא אפי' כיונה תני לא שפיחתה והותירה אלא אפי' כיונה ואיבעית אימא ה"ק ולא שכיונה אלא שפיחתה והותירה אבל כיונה קבעה לה וסת ודיה שעתה ומני רבי דוסא היא: ר"א אומר כל אשה שעברו עליה וכו': תניא אמר להם רבי אליעזר לחכמים מעשה בריבה אחת בהיתלו שהפסיקה שלש עונות ובא מעשה לפני חכמים ואמרו דיה שעתה אמרו לו אין שעת הדחק ראיה מאי שעת הדחק איכא דאמרי שני בצורת הוו איכא דאמרי טהרות אפיש לעבידרא וחשו רבנן להפסד דטהרות ת"ר *מעשה ועשה רבי כר' אליעזר לאחר שנזכר אמר *כדי הוא ר' אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק מאי לאחר שנזכר אילימא לאחר שנזכר דאין הלכה כר' אליעזר אלא כרבנן בשעת הדחק היכי עביד כוותיה אלא דלא איתמר הילכתא לא כמר ולא כמר ומאי לאחר שנזכר לאחר שנזכר דלאו יחיד פליג עליה אלא רבים פליגי עליה אמר כדי הוא ר' אליעזר לסמוך עליו בשעת הדחק ת"ר תנוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה פעם ראשונה דיה שעתה שניה דיה שעתה שלישית הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה וכשהגיע זמנה לראות פעם ראשונה דיה שעתה שניה מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה אמר מר עברו עליה שלש עונות דיה שעתה

הדר

כל שקורין לה אמא אמא ואינה בושה. ובירושלמי פריך וכי בדעתה תליא הדבר ומשני כל שראויה לקרותה אמא:

ימי טומאה וימי טהרה. פרש"י שבעה ימי נדות ושלשה ימי זיבה לך קלא דוחק דקרי לאחד עשר יום ימי טומאה ולקמן תנן בפרק בנות כותים (דף לג:) כל י"א יום בחזקת טהרה וקרא נמי קרי להו כלא עת נדתה ור"ת גרים אמר רבא אמר רב חסדא כ"ג:

זקנה שעברו עליה שלש עונות. פירוש סמוך לזקנתה ועוד עברו עליה שלש עונות דיה שעתה והא דתנן (לעיל דף ז.) במה אמרו דיה שעתה בראשונה אבל בשניה מטמאה מעת לעת היינו כי ראתה בשניה בסוף שלשים:

פיחתה והותירה. פרש"י כגון לנ"א לנ"ב ולנ"ג לאו דוקא בענין זה דהא לקמן בפרק האשה (דף סד.) פליגי בה רב ושמואל בראתה בט"ו לחדש זה ובט"ז לחודש זה וי"ז לחדש זה אי קבעה וסת לדילוג ומיהו למאי דפריש התם דדוקא בראתה לדילוג לחדש אבל ראתה ט"ו יום ולאחר ט"ז יום ולאחר י"ז ימים לא קבעה וסת לדילוג אתי שפיר:

קחזיא

ימי טומאה וימי טהרה. מראייה ועד ראייה שלשים יום ימי טומאה עשרה שבעה לנדה ושלשה לזיבה ועשרים ימי טהרה: הרי היא ככל הנשים. דכיון דעשתה כך שלש פעמים אין זה סילוק דמים אלא שינוי וסת. וכי תימא תיגלי מלתא למפרע שאף בראשונה מתוך שדמים מצויין בה ראתה ונטמאו טהרות למפרע לא אמור רבנן כולי האי במעת לעת: בשכיונה. שראתה שלש ראיות הללו בתשעים יום או ביום תשעים ואחד: אלא אפילו פיחתה. כגון ראשונה לתשעים ושלשה ושניה לסוף תשעים ושנים ושלישית לתשעים ואחד או הותירה כגון ראשונה לצ"א יום ושניה לצ"ב ושלישית לצ"ג אפילו הכי מטמאה מעת לעת. ולקמן פריך מאי אפילו הא ודאי הכי הוא דמטמאה מעת לעת דכיון שפיחתה או הותירה במה נטהר וסת אין כאן סילוק דמים אין כאן אבל אם כיונה יש כאן וסת ודיה שעתה: איפכא מיבעי ליה. ולא כשפיחתה או הותירה בלבד אמרו חכמים שתטמא מעת לעת: אלא אפילו כיונה. דליכא למימר יש כאן קביעות וסת ודיה שעתה אפילו הכי מטמאה מעת לעת כרבנן דפליגי עליה דרבי דוסא: ואיבעית אימא. סתמי מכאן אפילו ורבי דוסא היא והכי קאמר ולא כשכיונה דאי כיונה קבעה וסת ודיה שעתה אלא שפיחתה והותירה: בהיתלו. שם מקום: שני בצורת הוו. וליכא הפסד מרובה חששו: לאחר שנזכר. שלא יפה הורה: שניה דיה שעתה. שבראייה ראשונה לא הוחזקה בדמים הואיל ולא הגיע זמנה לראות עד שתתחזק כשאר חזקות: שלישית מטמאה מעת לעת. וכדאמר לקמן (י.) דהא מתניתין רבי היא דאמר בתרי זימני הוה חזקה הלכך בשני ראיות הוחזקה להיות דמים מצויין בה ומשהוחזקה ואילך גזור בה רבנן מעת לעת: עברו עליה שלש עונות וראתה. סילוק דמים הוא זה ואפילו בהגיע זמנה לראות אית ליה להאי תנא דעברו עליה שלש עונות דיה שעתה כדקתני סיפא ור' אליעזר היא דאמר במתניתין (ז:) כל אשה שעברו עליה ג' עונות דיה שעתה כדלקמן (י.): כס"א ליתא ה"ג ת"ר תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה פעם ראשונה דיה שעתה שניה דיה שעתה שלישית הרי היא ככל הנשים. ואע"ג דלגבי בתולת דמים במתני' תנן (ז:) במה אמרו דיין שעתן בראייה ראשונה אבל בשניה מטמאה מעת לעת הני מילי בהגיע זמנה לראות (א)דדמים דדמים מצויין בה ובחדא זימנא איתחזקה אבל זו שלא הגיע זמנה לראות צריכה שתתחזק בחזקה גמורה ובתרי זימני הויא חזקה דהא מתניתין רבי היא וכדמוקמינן ליה לקמן (י.) הילכך בשתי ראיות הויא חזקה ובשלישית מטמאה מעת לעת ובההיא ראייה דאיתחזק בה לא גזרו רבנן טומאה למפרע כי היכי דבתולה דמתני' דהגיע זמנה לראות דמיחזקה בחדא ראייה ואמרו רבנן דיה שעתה בההיא ראייה אף זאת המוחזקת בראייה שניה דיה שעתה עד שתראה את השלישית: עברו עליה שלש עונות. לאחר שהוחזקה וראתה: דיה שעתה. כרבי אליעזר אוקמינן לה לקמן (י.) דאמר כל אשה שעברו עליה שלש עונות דיה שעתה כדקתני סיפא אף בהגיע זמנה וראתה עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה אלמא ר"א היא: ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה. לקמן (י.) בעי גמרא דלמי לא עברו עליה שלש עונות שיהו אלא לסוף עונה חזי כשאר נשים מאי לפי שיש לנקות הדבר לשני צדדים כדבעי לפרושי (ב)בסיפא: ועוד עברו עליה ג' עונות וראתה מטמאה מעת לעת. דאיגלאי מלתא דהנך הפסקות לאו סילוק דמים הם אלא שינוי וסת ולא שכיונה אלא שפיחתה והותירה כדאמרינן לעיל ואף על גב דלרבי הוי חזקה בתרי זימני והוכחה (ג)דשינוי וסת לדילוגו לאו סילוק דמים הן אפילו הכי לא מטמאינן לה בשניה מעת לעת דכיון דלא הגיע זמנה לראות הויא הפסקה ראשונה מחזקינן לה בחזרת לקדמותה שלא יהו עוד דמים מצויין בה וצריכה שתתחזק כבתחלה ופעם ראשונה ושניה דיה שעתה ושלישית מטמאה מעת לעת הלכך ראייה הסמוכה לה לשלש עונות קמאי היא ראשונה והסמוכה לשניה היא השניה ובשלישית תטמא מעת לעת ואף על גב דבהפסקה חזינה שינוי וסת הוא ולא סילוק דמים. ע"כ: וכשהגיע זמנה לראות פעם ראשונה דיה שעתה שניה מטמאה מעת לעת. דהיינו בתולה דמתניתין (לעיל ז:) דתנן בה במה אמרו דיה שעתה בראייה ראשונה אבל בשניה מטמאה מעת לעת: עברו עליה כו'. רבי אליעזר היא דאמר אפילו ילדה שעברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה: אמר מר. גבי תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה שלש פעמים ואחר כך עברו עליה שלש עונות וראתה דיה שעתה:

הדר

פא א ב מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הל"ט ופ"ד מהל' מטמא משכב ומושב הל"ז סמג לאוין קא טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' כט:

פב ג טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' א:

פג ד ה מיי' פ"ד מהל' מטמא משכב ומושב הל"ח ופ"ט הל"ט וטוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' כו וסעי' ל:

פד ו מיי' שם הל"ב סמג שם טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' כו וסכ"ל שם:

פה ז מיי' שם הל"ד סמג שם:

◆

תוספי הרא"ש

בעי טבילה. כראשונה בפ"ק דמגילה. ר"ל דס"ם ההזאה גורמת לה הטהרה דאם לא היה מזין עליו לא היה טהור לעולם. ומזה טהור לגמרי כדכתיב והזה הטהור על הטמא והיינו תרומה אע"ג דנרשא טמא ומזה נמי קא דרי שיעור הזאה טמא טהור: ועוד מזה בעי כיבוס ונגע לא בעי כיבוס [illegible]

מוסף רש"י

ראה בעמ' הבא בטור ימין

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כ"ע וכו' זמנה לראות דדמים מצויין כצ"ל ותיבת דדמים נמחק: (ב) ד"ה ועוד עברו וכו' כדבעי לפרושי לקמן כצ"ל ותיבת בסיפא נמחק: (ג) ד"ה ועוד עברו וכו' והוכחה דשינוי וסת הוא לדילוג ולאו סילוק וכו' לראות הוא ספקא:

[לעיל ז:]

[לעיל ו. עירובין מו.]

[ברכות ט. וש"נ]

◆

תוספי הרא"ש

לראות כו' [illegible]

ועוד מזה בעי כיבוס ונגע לא בעי כיבוס כלומר אי אפשר לומר דמזה היינו נגע דבמזה בעי כיבוס ואילו נוגע ק"ל דלא בעי כיבוס כדמוכח כמה משניות ואי אמרינן דמזה היינו נוגע א"כ ליבעי נוגע כיבוס אלא ע"כ צריך לפרושי דכיון דכתיב במזה כיבוס ובנוגע לא כתיב כיבוס לא אמרינן דמזה היינו נוגע ור"ם הקשה כ"ם תדר ביה מאי דאמר מזה היינו נוגע אי משום דקשיא ליה והא כתיב מזה והא כתיב נוגע. ועוד מזה בעי כיבוס נוגע לא בעי כיבוס לישני ליה דהיכא דלא נגע לא בעי כיבוס ומזה אתי לאורויי אנוגע כבשיעור הזאה דבעי כיבוס ואידך דלא ניחא ליה לאוקמי קרא בנוגע להטעינו כיבוס ובמשא יהיה פטור לגמרי דלא אשכחן טומאה דלא מטמאה אלא במגע וטעון כבוס בגדים להכי אוקמה במשא וטעון כיבוס ובמגע לא בעי כיבוס דאשכחן טומאה כיוצא בה דנבלה מטמאה אדם ולא בעי כיבוס ובמשא בעי כיבוס. וכן מרכב הזב חמור משאו ממגעו ועוד מסתבר ליה לאוקמיה מפני בנושא מבנוגע דלשון מזה משמע לשון הויה והזאה דהיינו משא. אבל אין במשמעותו לשון נגע כלל ושמעתי דהזאה מי הנדה הוא כמו הזיית מי הנדה כלומר יש בהזייה מי הנדה טומאה ואיכא לאוקמי בנגע ובנושא. כדכתיב וישב יורם להתרפא ביזרעאל מן המכים אשר יכוהו ארמים. וכמו דאת אמר מכבת סכים ותשבה סכים. אמרינן נמי פתמזאה מזה: [ע"כ שייך לעמוד הקודם]

רבא אמר עשרים יום. ר"ח גרים כ"ג דלא חשיב ג' ימי זיבות ימי טומאה דאמרינן לקמן כל י"א יום בחזקת טהרה שרומית מסולקין: ולא שכוונה אלא שפיחתה והותירה. פרש"י כגון שראתה לצ"ג יום ולצ"ב סמוך דוקא דכי האי גוונא נמי קבעה לה וסת כשתראה יום צ"ד תהא דיה שעתה אלא לא דלגה הימים בכוון: שניה דיה שעתה. פי' רש"י אע"ג דבהגיע זמנה תנן בשניה מטמאה מעת לעת היינו משום דמצויין בה דמים ואינה צריכה שתתחזק ובתרא ומנא חשבינן לה מוחזקת אבל בזו בעינן חזקה גמורה. ואתיא כרבי דאמר בתרי זמני הויא חזקה ובראייה שמוחזקת בה דייה שעתה מי' לקמן לא משמע הכי דגרסינן תינוקת שהגיע זמנה

*) [וע"ל י"א:]

לראות

[illegible] כרשב"ג ס"ל דכותיה קי"ל בתוספות כדאמרינן ביבמות. והלכך לא מצי למיתני דכל הני [illegible] לא מיקרי עוד בתולה אבל בתולת דמים ספקם ראשונה עדיין בתולה היא וכן בשניה ואפ[illegible] דפעם ראשונה עדיין מיקרא בתולה עד שניה. אלא שבראייה שמוחזקת בה מטמאה על [illegible] ובכמה ספרים ל"ג לקמן הגיע זמנה לראות. אלא ה"ג מני רבי היא ואלא הגיע זמנה קאי: [illegible] דיה שעתה. פרש"י כר' אליעזר כדקתני סיפא אף בהגיע זמנה ובתוספתא לא משמע כדקתני [illegible] דיה שעתה ובגי הגיע זמנה קתני מטמאה מעת לעת ופליג עלה ר' אליעזר אלמא רבנן [illegible] ואע"ג דהוחזקה בראיות כיון דלא הגיע זמנה בהפסקות מדמו לה למעוברת ומניקה אליבא [illegible] ועוד עברו עליה ג' עונות. פרש"י בתשובה אע"ג דלר' בתרי זמני הויא חזקה אינה [illegible] שלישית דבהפסקה ראשונה חזרת לקדמותה והוי כאילו לא ראתה מעולם וצריכה [illegible] בשתי ראיות ובשלישית תטמא דהיינו ראייה ראשונה דאחר הפסקה רא[illegible] הפסקה שניה. ובשלישית תטמא מעת לעת וכיון דחשיב לה כהפסקה ראשונה בחורה [illegible] שתי הפסקות שלאחר כך ונמצא שאין אחר ראייה ראשונה שלה אלא שתי הפסקות ולאח[illegible] מתחזקת לקביעות וסת מטמאה מעת לעת. וזה דוחק דלא קתני גם הגיע זמנה ועוד [illegible] שעתה מכלל דביגיע ועברו ג' פעמים מטמאה מעת לעת כיון שקבעת ראייה באותה [illegible] לעיל דבראייה שמוחזקת בה דייה שעתה יש לחלק בחזקה זו משום דאיגלאי מלתא שלא [illegible] מעולם ומיהו באותן שקודם זו דיין שעתן אע"ג דאיגלאי מלתא כיון שבאותה שעה לא נודע [illegible] לעיל גבי היתה בחזקת טהרה מעוברת ולפי פירוש הא דתנן לעיל גבי זקנה ועוד עברו [illegible] דייה שעתה אתיא כרשב"ג דבתולה וזקנה שוות: